

Παρουσίαση 1: Από την ιδέα στην πράξη: μαθητές σε δράση για το κλίμα

1. Σε αυτή την παρουσίαση θα ασχοληθούμε με ένα θέμα, φλέγον και επίκαιρο, που σχετίζεται με τα πιο σημαντικά ζητήματα που μας απασχολούν σήμερα, το μέλλον της ανθρωπότητας, τον πόλεμο, την διατήρηση του πλανήτη και την προστασία του περιβάλλοντος. Αφορά την κλιματική κρίση αλλά και τη χρήση της ενέργειας που βλέπουμε ότι ακόμα και σήμερα πυροδοτεί διαμάχες και οδηγεί τις ηγεσίες των κρατών σε πολέμους.

2. Το WWF είναι μία από τις μεγαλύτερες διεθνείς οργανώσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, που δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 100 χώρες και έχει περισσότερους από 5.000.000 υποστηρικτές σε όλο τον κόσμο. Αποστολή του είναι να σταματήσει την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος, να διασφαλίσει τη βιώσιμη χρήση των ανανεώσιμων φυσικών πόρων και να προωθήσει τη μείωση της ρύπανσης και της κατανάλωσης. Αυτό το πετυχαίνει με την προστασία της βιοποικιλότητας, ειδών και οικοσυστημάτων, αλλά και με την ανάδειξη περιβαλλοντικών και κοινωνικών προβλημάτων και την κινητοποίηση των πολιτών για θέματα όπως η εξόρυξη υδρογονανθράκων και η καύση λιγνίτη.

3. Γράψτε τις 2 πρώτες λέξεις που σας έρχονται στο μυαλό όταν ακούτε κλιματική κρίση.

4. Αυτό είναι ένα δείγμα των ειδήσεων του 2020. Και φυσικά κάθε χρόνο ανανεώνεται. Η κλιματική κρίση το 2020: Ο θαλάσσιος πάγος της Αρκτικής κατέγραψε το δεύτερο χαμηλότερο ρεκόρ. Η συγκέντρωση CO₂ ήταν η υψηλότερη που έχει καταγραφεί στην ανθρώπινη ιστορία. **Ποιο είναι το πρόβλημα που δημιουργείται και ποια η αιτία του;**

5. Το πρόβλημα: Τα τελευταία χρόνια η ανθρωπότητα έχει γίνει μάρτυρας ακραίων καιρικών φαινομένων και καταστροφών που πέντε χρόνια πριν θα μας φαινόταν αδιανόητα. Η μέση θερμοκρασία του πλανήτη είναι μόλις 1,1°C πιο υψηλή σε σχέση με τις απαρχές της βιομηχανικής επανάστασης και κάθε νέα δεκαετία αυξάνεται. Τα αέρια του θερμοκηπίου που προκαλούνται από την καύση ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, η εντατική κτηνοτροφία και η καταστροφή των φυσικών οικοσυστημάτων, όπως είναι τα δάση και οι ωκεανοί, είναι ίσως τα βασικότερα αίτια.

6. Στο διάγραμμα αυτό της IPCC, της Διακυβερνητικής Επιτροπής για το Κλίμα, βλέπουμε ότι η συμβολή του φαγητού είναι σχεδόν ίδια με τη συμβολή της παραγωγής ενέργειας, ενώ παράγοντες όπως καυσαέρια από τις μεταφορές συμβάλλουν πολύ λιγότερο. Τι σημαίνει αυτό; Πού βρισκόμαστε σήμερα; Και τι μπορούμε να κάνουμε;

7. Μπορούμε να σταματήσουμε την αύξηση της θερμοκρασίας; Ποιος λέει ναι, ποιος λέει όχι;

Αν συνεχίσουμε τις ίδιες ανθρώπινες δραστηριότητες θα χάσουμε τη σταθερότητα που παρουσιάζει το κλίμα εδώ και 10.000 χρόνια και επέτρεψε στην ανθρωπότητα να

εξελιχθεί, να σχεδιάσει το μέλλον και να αναπτυχθεί, ενώ τώρα έχουμε εκτιναχθεί με γρήγορους ρυθμούς έξω από αυτή τη ζώνη σταθερότητας, όπως βλέπετε από την αύξηση της μέσης θερμοκρασίας της γης, και αυτό σημαίνει ότι θα προσγειωθούμε σε ψηλότερη θερμοκρασία, που θα επηρεάσει όλη την ανθρωπότητα. Αυτό δεν μπορούμε να το σταματήσουμε, ο πλανήτης θα γίνει θερμότερος, αυτό που μπορούμε να επηρεάσουμε είναι πόσο πιο θερμός θα γίνει και ποια μέτρα πρέπει να πάρουμε για αυτό. Το ανώτατο όριο θα πρέπει να είναι ο 1,5ο C. **Ποιες είναι οι επιπτώσεις σήμερα;**

8. Η μέση θερμοκρασία της επιφάνειας του πλανήτη έχει αυξηθεί από τα τέλη του 19ου αιώνα σε περίπου 1,1 βαθμούς Κελσίου.

Οι παγετώνες της Γροιλανδίας και της Ανταρκτικής έχουν υποχωρήσει σημαντικά. Η παγκόσμια στάθμη της θάλασσας αυξήθηκε περίπου 20 εκατοστά τον περασμένο αιώνα

η οξίνιση της επιφάνειας των ωκεανών έχει αυξηθεί κατά περίπου 30%.

Σύμφωνα με τους σημερινούς ρυθμούς, η ανθρωπογενής παρέμβαση στο κλίμα προσθέτει περίπου 0,2^o C στην παγκόσμια θερμοκρασία κάθε δεκαετία.

9. Το κατώφλι των 1,5^o C είναι το τελευταίο όριο πριν την κλιματική κατάρρευση. Σύμφωνα με την Ειδική Έκθεση της IPCC για την αύξηση της θερμοκρασίας οι κίνδυνοι για τον πλανήτη και τους ζωντανούς οργανισμούς, για αύξηση πέρα των 1,5^o C αυξάνονται δραματικά.

10. Σύμφωνα με τη μελέτη του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών για λογαριασμό του WWF, αν αυξηθεί η θερμοκρασία στους 1,5 βαθμούς στην περιοχή της Μεσογείου οι δασικές εκτάσεις που θα καίγονται ετησίως θα αυξηθούν κατά 41% και στους 2 βαθμούς Κελσίου κατά 62%, οι ακραίοι καύσωνες που κανονικά εμφανίζονται μια φορά στα είκοσι χρόνια στον 1,5 βαθμό θα αυξηθούν κατά 173% και στους 2 βαθμούς κατά 478% οι ραγδαίες βροχοπτώσεις στον 1,5 βαθμό κατά 10% και στους 2 βαθμούς κατά 21%. Μήνες ξηρασίας +3 για τον 1,5 βαθμό και +6 για τους 2 βαθμούς.

11. Οι παγκόσμιες προσπάθειες είναι δύσκολες και απογοητευτικές. Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη ανάλυση των δεσμεύσεων με ορίζοντα το 2030 που έχουν αναλάβει οι κυβερνήσεις 197 χωρών μετά τη διάσκεψη της Γλασκώβης (COP 21, 1-12 Νοεμβρίου 2021) οδεύουμε σε έναν πλανήτη **κατά 2,4 βαθμούς Κελσίου θερμότερο**. Η ελληνική κυβέρνηση τους τελευταίους μήνες έχει προχωρήσει σε σημαντικές εξαγγελίες για την ανάληψη δράσης για το κλίμα και τη φύση. Την ψήφιση σχεδίου κλιματικού νόμου κατόπιν δημόσιας διαβούλευσης, την αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδίου για την **Ενέργεια και το Κλίμα** ώστε να συμβαδίζει με τους αναβαθμισμένους ευρωπαϊκούς στόχους, την (καθυστερημένη) ενίσχυση του καθεστώτος προστασίας της φύσης και την αναθεώρηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ (προστασία βιοποικιλότητας – κοινωνική συμμετοχή – ενίσχυση συνύπαρξης με άλλες χρήσης, ενίσχυση περιφερειών-αξιοποίηση θαλάσσιου χώρου).

Η στοχοθεσία ως προς τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου: 55% έως το 2030, 80% έως το 2040 και κλιματική ουδετερότητα το 2050. Η στοχοθεσία αυτή επί της ουσίας επαναλαμβάνει τους ευρωπαϊκούς στόχους για το 2030 και το 2050, ενώ – στα θετικά της - εισάγει ενδιάμεσο στόχο για το 2040. **Η Ελλάδα**, όπως και τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη, **θα πρέπει να είναι κλιματικά ουδέτερη έως το 2040 και ο πιο αποδοτικός τρόπος να το πετύχει είναι να αναβαθμίσει τον στόχο της για το 2030 σε 65%. Σε διαφορετική περίπτωση, μεταθέτει το πρόβλημα για το μέλλον καθιστώντας το πιο δύσκολο και ακριβό να αντιμετωπιστεί.**

12. Η καθαρή ενέργεια είναι φθηνή γιατί έρχεται από τη φύση. Η ενέργεια από ΑΠΕ είναι πιο φθηνή από την παραγωγή ενέργειας από ορυκτά καύσιμα.

13. Τι σας έρχεται στο νου με τη φράση ‘ενεργειακή δημοκρατία’; Συζητήστε το σε ζευγάρια

Μια πρόταση ενεργειακής δημοκρατίας είναι η αποφυγή φαραωνικών έργων ΑΠΕ (μεγάλα ηλιακά και αιολικά πάρκα) όπως συμβαίνει σήμερα για τη μετάβαση, και η προώθηση της παραγωγής στις στέγες των σπιτιών (**αυτοπαραγωγή**), **αλλά και μέσω ενεργειακών κοινοτήτων**, ώστε να συμμετέχουν όλοι οι πολίτες και να υπάρχει χαμηλότερο αποτύπωμα ενέργειας στο περιβάλλον (ενεργειακή δημοκρατία).

Η καθαρή ενέργεια είναι το εισιτήριό μας για έναν καλύτερο κόσμο για όλους. **Αρκεί όμως, όπως κάθε δραστηριότητα, έτσι και η συγκεκριμένη να γίνεται με τρόπο ισορροπημένο και βιώσιμο.**

Οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) αποτελούν τεχνολογίες περιβαλλοντικού σκοπού και προσφέρουν λύσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου απέναντι στην κλιματική κρίση. Ως τέτοιες δεν νοείται να μην διασφαλίζουν την προστασία της φύσης και του περιβάλλοντος εκεί που τοποθετούνται και να μην ισχύουν αυστηροί όροι ως προς τη χωροθέτηση και τη λειτουργία τους. Οι προτάσεις πολιτικής για την καθαρή ενέργεια και τη συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων στη διαδικασία της ενεργειακής μετάβασης, με όραμα την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας και την κλιματική δικαιοσύνη, αποτελούν το δρόμο προς τον εκδημοκρατισμό του ενεργειακού τομέα.

14. Το WWF Ελλάς σε συνεργασία με το WWF Γερμανίας, το WWF Βουλγαρίας και το WWF Πολωνίας, συνδιαμόρφωσαν το 2017 το πρόγραμμα «Δίκαιη Μετάβαση για την ανατολική και νότια Ευρώπη», με στόχο την ομαλή μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών στην επόμενη μέρα και τη στήριξη των τοπικών κοινοτήτων. Και όραμα μία επόμενη ημέρα χωρίς επιπτώσεις σε εργαζόμενους και οικονομίες. Εκπονήθηκε σε συνεργασία με εξειδικευμένη εταιρεία παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών (LDK Consultants) νέα μελέτη με τίτλο «Δίκαιη Μετάβαση και Απασχόληση στην Ελλάδα». Η μελέτη εξετάζει τις επιπτώσεις (άμεσες και μεσο-μακροπρόθεσμες) για τους εργαζόμενους στις λιγνιτικές περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας και Μεγαλόπολης, αλλά και προτείνει λύσεις.

15. Ο νέος οδικός χάρτης για το κλίμα, θέτει τις βάσεις για τη διεύθυνση της «πράσινης» ενέργειας και τον περιορισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε όλους τους παραγωγικούς τομείς.

Φορείς και οργανώσεις συνδιαμορφώνουν μαζί με πολίτες πρόταση εθνικού κλιματικού νόμου με στόχο τη θωράκιση της χώρας από τις καταστροφικές συνέπειες της κλιματικής κρίσης.

16. Πού είστε; Οι πολιτικοί, οι αρμόδιοι φορείς και οι εταιρείες είναι υπεύθυνοι να σταματήσουν την κλιματική κρίση. Εμείς, οι νέοι πολίτες, δεν μπορούμε να κάνουμε πολλά πράγματα. Διαφωνείτε ή συμφωνείτε με το παραπάνω; Σημειώστε ένα βαθμό από το 1 ως το 10 αντίστοιχα.

17. Κάθε μας μέρα, κάθε μας επιλογή μπορεί να είναι μια μικρή νίκη για τον κόσμο που θέλουμε να χτίσουμε! Ας παλέψουμε για τον κόσμο μας, αλλάζοντας τη ζωή μας. Συμβουλευτείτε τον Οδηγό του WWF με βήματα για χρήση Ανανεώσιμων Πηγών και εξοικονόμηση ενέργειας με διαφορετικούς βαθμούς δυσκολίας και με ιδέες για το σπίτι,

την εργασία, τα ταξίδια, την ανάληψη δράσης
(<https://wwfeu.awsassets.panda.org/downloads/energopoiisou.pdf>)

18. Μια ιδέα παγκόσμιας δράσης είναι η συμμετοχή στην Ώρα της Γης κάθε τελευταίο Σάββατο του Μαρτίου στις 8.30μμ. Ενωνόμαστε σε όλο τον κόσμο και σβήνουμε τα φώτα συμβολικά για μία ώρα για να μεταφέρουμε το μήνυμα της εξοικονόμησης ενέργειας και της προστασίας της φύσης.

19. Η ακτιβίστρια Γκρέτα Τούνμπεργκ έχει κινητοποιήσει πολλούς νέους και μαθητές για να μπουν σε δράση. Εσείς τι μπορείτε να κάνετε; Σε дуάδες συζητήστε μεταξύ σας πιθανές λύσεις.

20. Μάθετε περισσότερα για την κλιματική κρίση και την εξοικονόμηση ενέργειας στην ιστοσελίδα του WWF Ελλάς για την εκπαίδευση
https://www.wwf.gr/shmeio_gnosis/perivallontiki_ekpaideush/klimatiki_allagi_kai_energeia/